

ΕΤΟΣ 56ον

6 Ιουλίου 2008

ΑΡΙΘ. ΦΥΛ. 27 (2875)

«ΜΗ ΜΕΡΙΜΝΑΤΕ...»

Ἡ σημερινή περικοπή εἶναι τμήμα τῆς ἐπί τοῦ ὄρους ὁμιλίας τοῦ Κυρίου καί ἀναπτύσσει σ' αὐτή τρία θέματα· ἀρχικά τό θέμα τοῦ ὀφθαλμοῦ καί τῆς ἐσωτερικῆς πνευματικῆς ὄρασης, ἔπειτα τή λατρεία τοῦ χρήματος καί τέλος τή βιοτική μέριμνα, πού εἶναι ὄχι μόνο ὀλιγοπιστία καί ἔλλειψη ἐμπιστοσύνης στή θεία πρόνοια, ἀλλά καί εἰδωλολατρία, δηλαδή ρίζα ὄλων τῶν κακῶν. Ἐπιλέγουμε καί ἀναπτύσσουμε τό τρίτο, χωρίς νά σημαίνει πώς καί τά ἄλλα δύο δέν εἶναι ἐνδιαφέροντα.

Τό «μή μεριμνᾶτε» δέν σημαίνει νά εἴσαστε ἀμελεῖς ἢ ὀκνηροί, ἀλλά νά ἔχετε ἐμπιστοσύνη στήν πρόνοια τοῦ Θεοῦ. Τί εἶναι ὁμως ἡ θεία πρόνοια;

Ἡ ἄγρυπνη φροντίδα τοῦ Θεοῦ

Ὁ Θεός δέν εἶναι μόνο Δημιουργός, ἀλλά καί Προνοητής! Ἀπό τή μέρα τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου καί τῆς πλάσης τοῦ ἀνθρώπου, ἕνα ἄγρυπνο μάτι, τό μάτι τοῦ Θεοῦ, φροντίζει καί συντηρεῖ τόν κόσμο. Κατά τόν ἅγιο Ἰωάννη τόν Χρυσόστομο αὐτή ἡ φροντίδα καί ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ γιά τά δημιουργήματά Του εἶναι ἡ θεία πρόνοια! Ὅπως ἦταν ἀδύνατη χωρίς τόν Θεό ἡ δημιουργία τοῦ κόσμου, ἔτσι χωρίς Ἐκεῖνον εἶναι ἀδύνατη καί ἡ παραμονή του στή ζωή. Ἐκεῖνος «ἀνατέλλει τόν ἥλιο του γιά τούς κακοῦς καί καλοῦς καί στέλνει τή βροχή σέ δικαίους καί ἀδίκους» (Ματθ. 5,45).

Ὁ Θεός ἐπίσης ἔθεσε στόν ἄνθρωπο τόν φυσικό νόμο, τόν νόμο τῆς συνείδησης, γιά νά ξεχωρίζει τί εἶναι καλό καί τί κακό. Κι ἄν ἀπατηθεῖ ἢ ὄχι ἀπό τόν διάβολο εἶναι ὁ ἴδιος ὁ ἄνθρωπος προσωπικά ὑπεύθυνος, ὑπογραμμίζει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος. Ὁ Θεός προνοεῖ γιά ὅλα καί κατευθύνει τή ζωή τοῦ κάθε ἀνθρώπου, χωρίς βέβαια νά τοῦ στερεῖ τό θεόδοτο δῶρο τῆς προσωπικῆς του ἐλευθερίας.

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ (Ματθ. 5 ' 22-33)

Φροντίδα για τήν ψυχή

Εἶπεν ὁ Κύριος· Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός· ἐάν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται. Ἐάν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ποτηρός ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται· εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστί, τὸ σκότος πόσον; Οὐδεὶς δύναται δυοὶ κυρίως δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε καὶ τί πίητε· μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν, τί ἐνδύσησθε· οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλείον ἐστί τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; Ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπεύρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οὐδὲ συναγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτὰ· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πηχυν ἕνα; Καὶ περὶ ἐνδύματος, τίς μεριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει. Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων. Εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ, σήμερον ὄντα, καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῶ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; Μὴ οὖν μεριμνήσητε, λέγοντες, τί φάγομεν; ἢ τί πίομεν; ἢ τί περιβαλώμεθα; πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ· οἶδε γὰρ ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος, ὅτι ζητεῖτε τούτων ἀπάντων. Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προσεθήσεται ὑμῖν.

Ὁ Θεὸς μᾶς ἐπῆλασε, μᾶς φροντίζει καὶ μᾶς ἀγαπᾷ, ἵεεὶ ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος. Καὶ μέσα στὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ βλέπει ὁ ἅγιος Πατέρας καὶ τὴ δημιουργικὴ πράξη Του καὶ τὴν πρόνοιά Του γιὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν κόσμο γενικότερα. Ἔτσι χωρὶς τὴν πρόνοια τοῦ Θεοῦ εἶναι μάταιες οἱ ἀνθρώπινες προσπάθειες καὶ μέριμνες. Γι' αὐτὸ πίστη στὸν Θεὸ σημαίνει καὶ

Πίστη στὴν πρόνοια τοῦ Θεοῦ

Ἡ Ἁγία Γραφή μαρτυρεῖ καὶ ἱστορεῖ τὸ ἔργο τοῦ Θεοῦ γιὰ χάρη τοῦ ἀνθρώπου· γι' αὐτὸ πίστη στὴν πρόνοια τοῦ Θεοῦ σημαίνει κυρίως πίστη στὸν Θεὸ (Ρωμ. 8,28 κ. ἐξ. καὶ 35-39· Φιλιπ. 2,13). Ἐμπιστοσύνη καὶ ἄνοιγμα τοῦ ἀνθρώπου στό σχέδιο τῆς ἀγάπης Του, πιστότητα χωρὶς ὄρους ἢ ὅρια. Ἔτσι οὔτε ἴλιγο οὔτε πολλὴ ἡ θεία πρόνοια γιὰ τὸν ἄνθρωπο ἐντάσσεται στὸν κῶρο τοῦ «μυστηρίου», πού κορυφώνεται μέ τὴν Ἐνανθρώπηση τοῦ Υἱοῦ, ἕνα ἀνεξιχνίαστο γιὰ τὸν ἄνθρωπο μυστήριον. «Πόσο ἀνεξερεύνητες εἶναι οἱ ἀποφάσεις Του καὶ ἀνεξιχνίαστα τὰ σχέδιά Του! Ὅλα ὑπάρχουν ἀπὸ Αὐτόν καὶ μέσω Αὐτοῦ, κι Αὐτόν ἔχουν σκοπὸ τους», γράφει ὁ ἀπόστολος Παῦλος (Ἐβρ. 11, 33. 36).

Ἡ πίστη στὴν πρόνοια τοῦ Θεοῦ ἀποβαίνει καθαρὰ προσωπικὴ ὑπόθεση τοῦ κάθε ἀνθρώπου καὶ ἀνάληψη μέ τὸ «μέτρο» τῆς ἀφοσίωσής του στό πρό-

Μετάφραση τῆς Εὐαγγελικῆς περικοπῆς

Εἶπεν ὁ Κύριος· «Τό λυχνάρι τοῦ σώματος εἶναι τό μάτι. Ἐάν τό μάτι σου εἶναι ὑγιές, ὅλον σου τό σῶμα θά εἶναι φωτεινόν. Ἐάν ὅμως τό μάτι σου ἀσθενῆ, τότε ὅλον τό σῶμά σου θά εἶναι σκοτεινόν. Ἄλλ' ἐάν τό ἐσωτερικόν σου φῶς εἶναι σκοτάδι, πόσον μεγάλο εἶναι τό σκοτάδι. Κανείς δέν μπορεῖ νά δουλεῦη δύο κυρίους, διότι ἢ τόν ἕνα θά μισήσῃ καί τόν ἄλλον θά ἀγαπήσῃ, ἢ εἰς τόν ἕνα θά προσκολληθῆ καί τόν ἄλλον θά καταφρονήσῃ. Δέν μπορεῖτε νά δουλεύετε τόν Θεόν καί τόν μαμωνᾶν. Διά τοῦτο σᾶς λέγω, Μή μεριμνᾶτε διά τήν ζωήν σας τί θά φάγετε ἢ τί θά πιῆτε, οὔτε διά τό σῶμά σας τί θά φορέσετε. Δέν ἀξίζει ἡ ζωή περισσότερον ἀπό τήν τροφήν καί τό σῶμα ἀπό τό ἔνδυμα; Κυττάξτε τά πτηνά τοῦ οὐρανοῦ, οὔτε σπεύρουσιν οὔτε θερίζουσιν οὔτε ἀποθηκεύουσιν, καί ὁ Πατέρας σας ὁ οὐράνιος τά τρέφει. Δέν ἔχετε σεῖς μεγαλύτερην ἀξίαν ἀπό αὐτά; Ποιός δέ ἀπό σᾶς, ὅσον καί ἄν φρονισῆ, μπορεῖ νά προσθέσῃ εἰς τό ἀνάστημά του ἕνα πῆχυς; Καί γιατί μεριμνᾶτε γιά ἐνδύματα; Παρατηρήσατε τά κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνουσιν, οὔτε κοπιάζουσιν, οὔτε γνέθουσιν, ἀλλά σᾶς λέγω, ὅτι οὔτε ὁ Σολομών εἰς ὅλην του τήν δόξαν δέν ἐντύθηκε σάν ἕνα ἀπό αὐτά. Ἐάν τό χορτάρι τοῦ ἀγροῦ, πού σήμερα ὑπάρχει καί αὔριον τό ρίχνουσιν εἰς τόν φουρνον, ὁ Θεός τό τύνει, τόσον ὠραία, πόσον περισσότερον ἐσᾶς, ὀλιγόπιστοι; Μή μεριμνᾶτε λοιπόν καί μή λέγετε “Τί θά φᾶμε” ἢ “τί θά πιοῦμε” ἢ “τί θά ἐνδυθοῦμε;”. Διότι ὅλα αὐτά τά ἐπιδιώκουν οἱ ἔθνηκοί. Γνωρίζει ὁ Πατέρας σας ὁ οὐράνιος ὅτι ἔχετε ἀνάγκην ἀπ’ ὅλα αὐτά. Ζητᾶτε πρῶτα τήν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καί τήν δικαιοσύνην του καί τότε ὅλα αὐτά θά σᾶς χορηγηθοῦν».

(Ἐκ τῆς μεταφράσεως τῆς Καινῆς Διαθήκης τῶν ἀειμνήστων καθηγ. Β. Βέλλη, Ἀρχιμ. Εὐ. Ἀντωνιάδου, Ἀμ. Αἰθιβιζάτου, Γερ. Κονιδάρη, Ἐκδ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ).

σωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Ὁποίου συνεργός «εἰς ὑπακοήν πίστεως» (Ρωμ. 1,5) γίνεται ὁ ἄνθρωπος.

Θεία πρόνοια καί ἀνθρώπινη ἐλευθερία

Αὐτές οἱ δύο ἔννοιες εἶναι ταυτόσημες καί ἀλληλοσυμπληρούμενες. Τίποτε τυχαῖο δέν γίνεται στόν κόσμον· κι αὐτό τό κακό ἀκόμα σέ τελική ἔκβαση ἔχει τή θέση του στό σχέδιο τῆς σωτηρίας, ὑπογραμμίζει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος. Παράδειγμα: Ἡ ἱστορία τοῦ Ἰωσήφ· πουλήθηκε ἀπό τά ἀδέλφια του, γιά νά γλιτώσῃ τόν λαό ὀλοκλήρο καί τοὺς ἴδιους φυσικά ἀπό τήν πείνα (Γεν. 45,8· 50, 20).

Ὁ Θεός εἶναι ὁ Πατέρας ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Οἱ ἄνθρωποι πρέπει νά ἔχουν ἐμπιστοσύνη στόν Θεό-Πατέρα τους, ὅπως τά παιδιά στοὺς γονεῖς τους (Ματθ. 7,9-11). Δηλαδή νά μή μεριμνοῦν γιά τό αὔριο κι οὔτε νά ἀνησυχοῦν γιά τή ζωή τους, γιατί ὁ Θεός γνωρίζει τί τοὺς χρειάζεται ἢ τί τοὺς συμβαίνει σύμφωνα μέ τή σημερινή περικοπή. Αὐτό δέν σημαίνει πῶς ὁ Θεός καλεῖ τόν

